Akademik Emeklilikte,
Alan Ayrımcılığı Gözleniyor!

Dr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
T.C. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğr. Üyesi.

1.Öndeyi

"Akademik Emeklilikte, Alan Ayrımcılığı Gözleniyor!" konulu bu kısa makalenin temel amacı; Akademik Emeklilikte Güncel Yasal Düzenlemeye Türkiye Üniversiter Coğrafyası'nın ve Ulusal Kamuoyunun dikkatini çekmektir. Kaynaklarda sıralı yasal metinler ve yazarın postpozitivist görüşleri ve gözlemleriyle oluşturulan makalenin sistematiği; (1)Öndeyi, (2)Akademik Emeklilikte Güncel Yasal Girişim, (3)Son Akademik Emeklilik Yasası'na Yeni Nesil Değerlendirmeler, (4)Son Akademik Emeklilik Düzenlemesinin Yeni Öğrenci Affıyla Gelecek Öğrenci Sayısıyla İlişkisi, (5)Sonuçlar, (6)Vargı ve Yargıda Akademik Emeklilik Ayrımcılığı ve (7)Öneriler alt başlıklarında oluşturulmuştur.

2.Akademik Emeklilikte Güncel Yasal Girişim

Akademisyenlerin emeklilik yaş sınırına ve çalışma koşullarına yönelik tartışmalar ve yasal girişimler gözleniyor. Deneyimli öğretim üyelerinin yaş sınırından dolayı üniversiter sistemin dışına çıkarılmaması tasarlanıyor. Eş deyişle yaşı 67'ye gelen Öğretim üyelerinin hemen emekliliğe zorlanmaması istediklerinde ise sistemde daha uzun süre kalabilmesi amaçlanıyor.

Öğretim üyelerinin üniversite sisteminde kalması için tasarlanan girişimin son güncel yasal dayanağı 2547 sayılı YÖK Kanuna aşağıda olduğu gibi verilen geçici maddede somutlanıyor:

> **MADDE 15-** 2547 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.
> "GEÇİCİ MADDE 86- Bu Kanunun 60 ıncı maddesinin (b)fıkrasında belirtilen şartları sağlayan ve 67 yaşını dolduran tıpta ve diş hekimliğinde uzmanlık mevzuatına göre uzman olup devlet yükseköğretim kurumlarında çalışmış öğretim üyeleri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde, ihtiyacı olan bir yükseköğretim kurumuna başvurmaları halinde, bu Kanunun 30 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen usul ve esaslar kapsamında sözleşmeli olarak çalıştırılabilirler" (Resmi Gazete, 2026).

2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 60. maddesinin (b)fıkrası, kendi isteğiyle üniversitesinden ayrılan öğretim üyelerinin kadro şartı aranmaksızın aynı kuruma yeniden dönebilmesini kapsıyor. Kapsamda; (1)Mahkeme kararı veya disiplin cezasıyla üniversiteden çıkarılanlar bu haktan yararlanamadığı, (2)Sadece kendi isteğiyle ayrılan öğretim üyelerinin yazılı olarak (3)Sadece daha önce ayrıldığı yükseköğretim kurumuna geri dönebileceği belirtiliyor.

Böylece; 67 olan zorunlu emeklilik yaşının 72'ye çıkarılması planlanıyor (Özvar, 2025).

3.Son Akademik Emeklilik Yasası'na Yeni Nesil Değerlendirmeler

Son Akademik Emeklilik Yasası'na Yeni Nesil değerlendirmeler; (1)Anayasa'ya Aykırılık, (2)Bilimsel Aykırılık (3)Sosyal ve Akademik Aykırılık alt başlıklarında aşağıda ana çizgilerle betimlenmektedir:

3.1.Anayasa'ya Aykırılık Var!

Sağlık alanındaki Tıp ve Diş Hekimliği Bilgi Kollarındaki öğretim üyelerine yönelik yapılan "pozitif ayrımcılık" TC Anayasası'nın 10.maddesine aykırıdır.

Anılan madde; **"Kanun Önünde Eşitlik"** ilkesiyle herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, din ve mezhep farkı gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Sadece; "Çocuklar, yaşlılar, engelliler, şehit dul/yetimleri ile malul ve gaziler için alınan özel önlemler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz" olarak yer bulmaktadır. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz; devlet organları ve idare makamları işlemlerinde eşitlik ilkesine uymak zorundadır. Bu görüşle de "İmtiyaz Yasağı ve Kamu Sorumluluğu" vurgulanmış olmaktadır (TBMM, 1982).

3.2.Bilimselliğe Aykırılık Var!

Salt sağlık bilimlerindeki öğretim üyelerine tanınan emeklilik olanağının diğer bilgi alanlarını kapsamaması 16. ve 17. Yüzyıldaki Doğa ve Fen Bilimlerine ağırlık veren anlayış doğrultusunda sosyal bilimlerin bilim özneli görülme-mesi tuhaflığına götürüyor.

Zamanın ruhunda Türkiye Üniversite Coğrafyası'nda yaşanan bu tuhaflığın anılan yüzyıllarda gerçekleşen "bilimsel devrimin" tüm bilim alanlarını kapsamaması Skolastizmden beslenen doğmatik bilgi kaynaklarının kilise için kullanılması da "özgür ve eleştirel düşünceye "kapalıyız!" kepenklerinin inmesine neden olduğu unutulmamalıdır. Ancak; Rönesans ve Reformist eylemlerle uyanan bilimde deneyle ve gözlemle dogmatik iklim yerine bilimsellik öne çıkmıştır.

3.3.Sosyal ve Akademik Eşitliğe Aykırılık Var!

Akademik emeklilikte 67 yaş sınırının sağlık alanlarını ağırlıklı olarak da Tıp ve Diş ekimliği bilgi kollarını kapsadığı, bu durumun ise diğer disiplinlerde ayrıma ve dışlanmaya neden olduğu gözleniyor.

Tıp ve diş hekimliği alanlarının varolan sistemde özel olarak da çalışabildikleri dikkate alınınca temel bilimler, sosyal bilimler aleyhine sosyal ve akademik eşitsiz uygulamalar ortaya çıkıyor.

4.Son Akademik Emeklilik Düzenlemesinin Yeni Öğrenci Affıyla Gelecek Öğrenci Sayısıyla İlişkisi

30 Temmuz 2026 Tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda oylanarak yürürlüğe giren 7592 Sayılı Kanun kapsamında "öğrenci affı" ile Eylül 2026'da üniversiteye dönüş yapacak binlerce öğrencinin sisteme girmesiyle öğretim üyesi gereksinimi daha da artacaktır (Resmi Gazete, 2026).

Öğrenci affının sonucuyla öğrenci artışının lisans programlarına ek olarak özellikle yüksek lisans ve doktora programlarında da olacağı öngörülüyor. Bu yığılmalı görünümün ise lisansüstü eğitim-öğretimde derslerinde bilimsel verimi düşüren öğrenci sayılarının artmasına, bir öğretim üyesine düşen danışman akademisyenlik öğrenci sayısının yükselmesine neden olacaktır.

5.Sonuçlar

"Akademik Emeklilikte Ayrımcılık" konulu bu krizin belirgin doğurguları şunlardır:
Ayrımcılık çok yönlü eşitsizliklerin sebebi olup; Devletin "eşitlikleri sağlama" gibi anayasal bir görevi bulunmaktadır.

- Akademisyenlerin emeklilik yaş sınırına ve çalışma koşullarına yönelik tartışmalar ve yasal girişimler konuyla ilgili istem-sunu dengesizliğini beraberinde getirmektedir.

- Yeni açılan ve açılmaya devam eden Türkiye'deki kamu ve vakıf özneli üniversitelerin toplamı olan 208 üniversitede öğretim üyesi açığı 67 yaş'tan dolayı emekliliğe yöneltilen öğretim üyeleriyle birlikte daha da artması beklenmektedir (YÖK, 2026).

- Akademik bilgi, beceri ve tutum deneyimli öğretim üyeleri "en verimli bilişsel, devinsel ve duyuşsal dönemlerinde" üniversiter sistemde tutma yerine; 67 yaş sınırından ve alan ayrımından dolayı sistemin dışına çıkmaya zorlanmaktadır.

- Yaşı 67'ye gelen Öğretim Üyelerinin hemen üniversiteyle ilişikleri kesilmekte; çalışma odaları ellerinden alınmaktadır.

6.Vargı ve Yargıda; "Akademik Emeklilik Ayrımcılığı"

Su, doğa, enerji gibi yaşamsal önem ve değerde olan kaynaklar ancak bağlamına uygun ve yerli yerinde insanlığın kullanımına sunulmasıyla bilimsel, anlamlı ve işlevseldir.

Bu temel bulgu da; "Bir ömürlük yılları alan öğretim üyesi formasyonu kazanmanın salt 67 yaş gibi tuhaf bir denkleme bağlanması düşünsel ve pratiksel gariplikleri de doğuruyor.

67 yaşa dayalı emekliliğin Tıp ve Diş Hekimliği alanları dışındaki bilgi kollarını kapsamaması ise TC Anayasası'nın 10. Maddesinde yer bulan "İmtiyaz Yasağı ve Kamu Sorumluluğu" açısından bir grubun lehine işletilmesi "eşitsizliğini ve ayrımcılığını" getiriyor.

7.Öneriler

"Akademik Emeklilikte Ayrımcılık" konulu bu krizin çözümü yönünde uygulamalarda dikkate alınmasında yarar görülen öneriler şunlardır:

- Öğretim üyelerinin yaş sınırından dolayı emeklilik konusu, bilimsel bulgular, ilgili sayısal veriler ve Türkiye reel Sosyolojisiyle tümel olarak ele alınmalıdır.

- Akademik emeklilikte eşit olanak sağlama durumu salt Tıp ve Diş Hekimliği alanlarını değil, tüm bilgi kollarını kapsamalıdır.

- Öğretim üyelerinin emeklilik girişimleri yeni öğrenci affı sayılarıyla eşleştirmeli ve karşılaştırmalı olarak yeniden düzenlenmelidir.

- Lisans ve lisansüstü programlarda öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayıları da "öğretim üyelerinin emeklilik sürecinde somut olarak dikkate alınmalıdır."

Kaynaklar

Özvar, E. (2025). **Öğretim Üyelerinin Emeklilik Yaş Haddine ve Öğrenci Affına İlişkin Açıklamaları.** Ankara: YÖK Başkanı Prof. Dr. Erol Özvar'ın TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'ndaki bütçe görüşmeleri sırasındaki kapsamlı açıklamaları. 21-22 Kasım 2025.

Resmi Gazete (2026). **Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.** Kanun No. 7592. Kabul Tarihi: 30.07.2026. **Resmi Gazete.** No: 33335. 9 Ağustos 2026. T.C. Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü.

TBMM, (1982). **T.C. Anayasası.** Kanun No:2709. Kabul Tarihi: 07 Kasım 1982. Ankara: TBMM Vakfı Ofset Tesisi. 09 Kasım 1982 Tarihli Resmi Gazete No: 17863.

YÖK, (2026). **Türkiye'de Yükseköğretim Kurumları.** Ankara: YÖK Verileri.13 Ağustos 2026.

Etiksel Gerekçe ve İlke

Burada yer verilen görüşlerde herhangi bir intihal ve manipülasyon yapılmadığından, yapılan alıntılarda kaynak gösterilmesi etiksel olarak uygun olacaktır.

İletişim ve Erişimi

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KARAAĞAÇLI
T.C.Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, EBB Öğretim Üyesi
e-posta-1: mkara@gazi.edu.tr
e-posta-2: mustafakaraagacli80@gmail.com
Web-1 : w3.gazi.edu.tr/~mkara
Web-2 :https://avesis.gazi.edu.tr/mkara
ORCID :https://orcid.org/0000-0003-3488-1021

Süren Yayın Ortamları ve Portalları

Futbol-spor-yorum :www.yurtspor.com.yazarlar
Eğitim,sosyoloji ve güncel:www.mektepligazete.com.köşeyazıları
Bilim-araştırma :www.mektepligazete.tebeşirbülten.com
Konuk yazarlığı-1 :www.bcp.org.tr

Konuk yazarlığı-2 :www.derslerdergisi.comr
Tüm yayınlar blogu :mustafakaragacli.blogspot.com

Bilişim Medyaları
Facebook-1 :Kirizma
Facebook-2 :Mustafa Karaağaçlı
X :M_Karaagacli_
İnstagram :mustafakaraagacli1

Youtube kanalı:http://www.akademikada.youtube.com/@